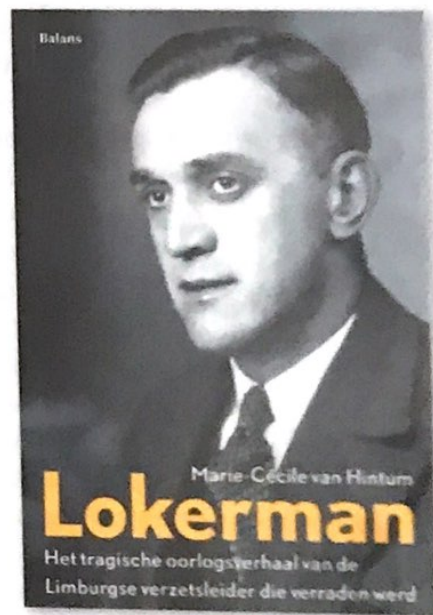

Fatale arrestatiegolf in Maastricht

Toen in de meidagen van 1940 op de Wilhelminasingel een stoet Belgische, Franse en Britse krijgsgevangenen passeerde, veroorzaakte iemand uit het publiek een opstootje waardoor een aantal van hen de benen kon nemen. Niet veel later werden dergelijke ontsnappingen door Jo Lokerman, de aanstichter van deze eerste Maastrichtse 'verzetsoverval', heel wat gestructureerder aangepakt. Lokerman – spoorwegman, vakbondsman en SDAP'er in hart en nieren – organiseerde met medestanders en collega's bij de Belgische spoorwegen vluchtroutes over de grens waarlangs ook Joodse onderduikers en gestrande piloten op weg geholpen werden. Daarnaast was hij intensief betrokken bij de opzet van lokale LO- en LKP-afdelingen. En van meet af aan was hij in deze regio al actief in de distributie van illegale kranten zoals *De Vonk* en *Het Parool*. Met andere woorden, Lokerman was een kopstuk binnen de Limburgse illegaliteit.

Toch wordt zijn geschiedenis slechts summier behandeld in *Het verborgen front*, het standaardwerk van A.P.M. Cammaert over het georganiseerde verzet in Limburg. Reden voor Lokermans nazaten om historicus Marie-Cécile van Hantum te benaderen voor nader onderzoek.

Mogelijk omdat ze zich voor de bundel *De jacht op het verzet* (2013) al verdiept had in de rol van de Maastrichtse SD-chef Richard Nitsch. Nitsch ontketende een waar schrikbewind in zijn vervolging van Joodse onderduikers en verzets-

strijders. Alom gevreesd waren de verhoormethodes waarvan de SD zich bediende. Intimidatie, terreur en inzet van V-männer leidden begin 1944 tot het oprollen van verschillende verzetsgroepen. In een poging een aantal arrestanten tegen betaling vrij te krijgen – met behulp van hiervoor beschikbare steunfondsen – werd contact gezocht met een zekere Gonnie Zeguers-Boere. Een jonge vrouw met een op alle fronten dubieuze reputatie, vooral vanwege haar vriendschappelijke omgang met Duitse officieren. Af en toe, opportunistisch als ze was, schoot ze de ondergrondse te hulp en met de kerende kansen op een Duitse eindoverwinning was zij waarschijnlijk wel bereid haar connecties te bewerken een dergelijke transactie tot stand te brengen.

Op grond van minutieus archiefonderzoek heeft Van Hintum in haar zeer lezenswaardige boek

kunnen reconstrueren hoe Zeguers-Boere en Nitsch, beiden met hun eigen agenda's, te werk gingen. Nadat enkele gevangenen waren vrijgelaten wist ze het vertrouwen van het verzet te winnen, stak ze in de tussentijd een aanzienlijk deel van het losgeld in eigen zak en was ze medeverantwoordelijk voor de fatale arrestatiegolf in mei '44. Lokerman zou de oorlog niet overleven. En onverteerbaar blijft dat Nitsch en Zeguers-Boere na hun veroordeling tot levenslang midden jaren '50 weer op vrije voeten kwamen.

Marie-Cécile van Hintum

Lokerman

Het tragische oorlogsverhaal van de Limburgse verzetsleider die verraden werd

Balans, 272 blz. € 19,99